

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ І.О. Кузнецова

15.05.2020 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 Менеджмент**

за темою:

Формування конкурентних переваг морського порту

Виконавець:

студент

Белік Є.А.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.Є.Н.

(науковий ступінь, вчене звання)

О.Ю. Малютенко

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА КОНКУРЕНЦІЇ	5
1.1 Поняття і види конкурентоспроможності морських портів	5
1.2 Класифікація факторів, що впливають на рівень конкурентоспроможності морських портів	13
1.3 Особливості оцінки конкурентоспроможності морських портів	21
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МТП «ПІВДЕННИЙ»	27
2.1 Загальна характеристика державного підприємства морського порту «Південний»	27
2.2 Аналіз конкурентного середовища та конкурентоспроможності морського порту «Південний»	39
2.3 Заходи щодо удосконалення конкурентоспроможності морського порту «Південний»	48
Висновки та рекомендації	52
Література	55

ВСТУП

Морський транспорт є основним видом транспорту для здійснення міжнародної торгівлі. Відповідно порти є найважливішою частиною світової транспортної інфраструктури, що забезпечує його функціонування. Сучасні тенденції в розвитку міжнародних перевезень, способів транспортування вантажів безпосередньо впливають на діяльність морських портів. Дані процеси призводять до посилення конкуренції між портами та необхідності управління їх конкурентоспроможністю. Актуальність зазначених проблем в сучасних умовах функціонування морських портів в цілому визначила вибір теми кваліфікаційної роботи.

Об'єкт дослідження – Державне підприємство Морський торговельний порт «Південний».

Метою роботи є обґрунтування і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності морського порту.

Відповідно до мети в роботі були поставлені і вирішені наступні **завдання**:

1. визначити основні фактори конкурентоспроможності морського порту;
2. провести аналіз внутрішнього середовища Державного підприємства Морський торговельний порт «Південний»;
3. визначити можливості та погрози зовнішнього середовища з використанням EFAS-аналізу;
4. визначити рівень конкурентоспроможності морського порту за кількісними та якісними показниками;
5. запропонувати та обґрунтувати заходи щодо підвищення конкурентоспроможності морського порту.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу і синтезу, статистичного аналізу, EFAS-аналізу, інтегральної конкурентоспроможності; визначення інвестиційної привабливості проектів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розроблених рекомендаціях щодо підвищення конкурентоспроможності діяльності туристичної фірми.

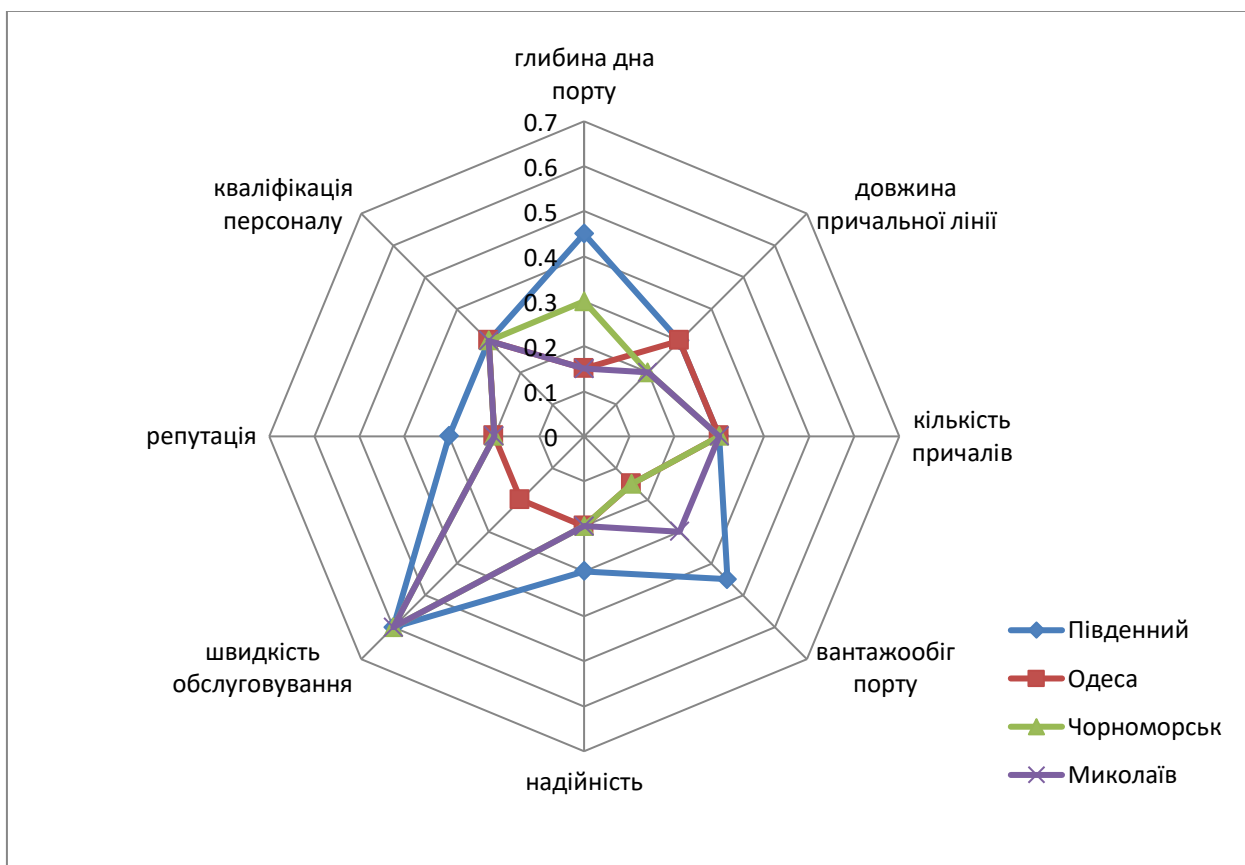

Рис.2.10 Діаграма конкурентоспроможності МП «Південний» після впровадження інвестиційних заходів

Висновки та пропозиції

1. За результатами аналізу наукової літератури доведено, що конкурентоспроможність морських портів доцільно оцінювати за низкою кількісних та якісних показників. Оцінка фактичного стану конкурентоспроможності є первинним етапом процесу її управління

2. за результатами аналізу внутрішнього середовища Державного підприємства Морський торговельний порт «Південний» визначено, що він є одним з провідних портів України. З використанням SNW-аналізу встановлено, що підприємство має низку сильних сторін: вигідне географічне положення, розвинута транспортна інфраструктура, можливість завантажувати судна дедвейдом понад 200 тис. тонн, можливість збільшення глибини порту, висока кваліфікація персоналу, наявність відкритих

складських площ, висока якість надаваних послуг та гнучка система розрахунків з клієнтами.

3. за результатами аналізу зовнішнього середовища визначено, що за останні два роки (2018-2019 рр.) портова галузь значно збільшила обсяги вантажообігу. Найбільші показники зростання показали порти Південний, Миколаїв, Чорноморськ, Одеса, Маріуполь.

З використанням EFAS-аналізу встановлено, що найбільшими погрозами для ринку послуг морських портів є високі портові збори, через які українські порти є найдорожчими в чорноморському басейні та недостатня розвиненість наземної інфраструктури: залізничні та автомобільні під'їзди в багатьох портах не справляються з вантажопотоком. Треба зазначити, що на згадані фактори цілком залежать від державної політики.

Разом з тим сумарна оцінка можливостей більша ніж загрози. Головними чинниками можливостей є істотні перспективи для контейнерних перевезень та збільшення виробництва обсягів експортноорієнтованої продукції.

4. Для визначення конкурентоспроможності МП «Південний» окреслено за географічним принципом його конкурентів: порти Миколаїв, Чорноморськ, Одеса. Шляхом порівняння окремо проведено оцінку конкурентів за кількісними та якісними показниками.

За результатом аналізу встановлено, що морський порт «Південний» за підсумком є найбільш конкурентоспроможним підприємством. Він займає передове становище за кількісними оцінками. МП «Південний» уступає своїм конкурентам лише за характеристикою швидкість обслуговування.

5. Для підвищення конкурентоспроможності МП «Південний» запропоновано використовувати вагонопрокидувачі для розвантажування вугілля та руди. Вагонопрокидувальні машини дозволяють прискорити процес вивантаження на 30-40% в порівнянні з традиційною крановою технологією.

Розрахунок показників економічної доцільності впровадження запропонованого проекту дозволяє стверджувати, що він є інвестиційно привабливим. За умови його впровадження морський порт підвищить конкурентоспроможність за рахунок збільшення характеристики швидкості обслуговування.

Література:

1. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков/ - М.:Тип.Новости, 2000.-256с.
2. Балабанова Л. В. Управління конкурентоспроможністю підприємств на основі маркетингу: монографія / Л. В. Балабанова, А. В. Кривенко. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. Туган-Барановського, 2004. – 147 с.
3. Бодровцева, Н.Ю. Понятие и виды конкурентоспособности морских портов / Н.Ю. Бодровцева // Транспортное дело России. Экономика. Управление. Транспорт. – 2016. – № 5 (126). – С. 31–32.
4. Бодровцева, Н.Ю. Систематизация факторов и показателей оценки конкурентоспособности морских портов / Н.Ю. Бодровцева // Транспортное дело России. Экономика. Управление. Транспорт. – 2017. – № 2 (129). – С. 105–109.
5. Буянова, Л.Н. Основные направления повышения конкурентоспособности морского транспорта / Л.Н. Буянова // Журнал университета водных коммуникаций. - 2009. - № 1. - С. 109-113.
6. Воронкова, А. Е. Конкурентоспроможність підприємства: механізм управління та діагностика / А. Е. Воронкова // Економіка промисловості С. П. 2009.— № 3.— С. 133–137.
7. Воронов А. А. Конкуренция в XXI веке / А.А. Воронов // Маркетинг. - 2001. - № 5. - С. 16-24.
8. Галушкин А. А. Повышение конкурентоспособности предпринимательских организаций на основе совершенствования логистического процесса: монография. - М.: Юстиция, 2016. - 294 с
9. Горячко, М.Д. Анализ конкурентной среды в морских портах / М.Д. Горячко, А.А. Тодосиева // Отраслевые исследования. Вестник АРГО. - 2015. - № 4. - С. 125-136.
10. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібник / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

11. Іванов, Ю. Б. Стратегія формування конкурентних переваг підприємства в умовах інтенсивної конкурентної боротьби / Ю. Б. Іванов, О. Ю. Іванова // Проблеми економіки.— 2012.— № 4.— С. 121–28.
12. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю: навч. посіб. для вузів / Л. С. Кобиляцький. - К.:Зовнішня торгівля, 2003 – 304 с.
13. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. - СПб. : Питер, 2006. - 496 с.
14. Кузнецова І.О. Оцінювання конкурентоспроможності промислового підприємства / І.О. Кузнецова, О.С. Артемова // Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2016. - № 10 (242) - с. 54-72
15. Кузнецова І. О. Сучасні концепції формування конкурентних стратегій підприємства /Кузнецова І. О., Кублікова Т.Б. // Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2017. - № 5 (247) – С.96-106
16. Кузнецова, І. Маркетингова складова в забезпеченні конкурентоспроможності продукції на ринку промислових покупців / І. Кузнецова // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2015. – № 12 (232) – С. 108-120
17. Кузнецова І.О. Технологія діагностування управлінських консалтингових проектів // Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2018. – № 1 (253) – С.97-108
18. Кузнецова І.О. Діагностика в процесі стратегічного управління підприємством: місце та структура // Вісник соціально-економічних досліджень.,Одеса: ОНЕУ. – 2016. – Вип. 1(60). – С. 142-149
19. Кузнецова І.О. Планування діяльності підприємств: структурний аспект (Монографія) / І.О. Кузнецова, Ю.В. Карпенко / Одеса: Атлант, 2012. – 209 с.
20. Ліпський В.В. Особенности розвитку морських портів України як об'єкта інвестування / В.В. Ліпський // Економіка та управління національним господарством. – 2018. – Вип. 36. – С. 75-81
21. Лимонов Е.Л. Внешнеторговые операции морского транспорта и мультимодальные перевозки / Е.Л. Лимонов. - СПб.: Выбор, 2000. - 416 с.

22. Офіційний сайт ОМПУ
23. Портер, М. Конкуренция / М. Портер; пер. с англ. - М.: Вильямс, 2005. - 608 с.
24. Сильвестров, С.Н. Проектное финансирование инфраструктурных монополий в новой модели экономики России: монография / С.Н. Сильверстов, Н.В. Кузнецов, В.П. Шестак; Финансовый университет при Правительстве РФ. - М.: Когито-Центр, 2017. - 174 с.
25. Стратегия развития морской портовой инфраструктуры до 2030 года // Официальный сайт ФГУП «Росморпорт». Инвесторам. [Электронный ресурс]. - URL: <http://www.rosmorport.ru/seastrategy.html> (дата обращения 30.01.2017).
26. Ултургашева, А.Г. Приоритетные стратегии конкурентоспособности предприятий: монография / А.Г. Ултургашева. - Красноярск: Изд-во Красноярского гос. аграрного университета, 2008. – 199
27. Управление конкурентоспособностью организации: монография / Л.А. Сафонова, Г.Н. Смолвик [и др.]. - Новосибирск: СибГУТИ, 2016. - 190 с.
28. Шульгіна Л.М. Формування маркетингової цінової політики підприємств сервісу: Монографія / Л.М. Шульгіна, І.О. Кузнєцова, Т.О. Сусллова // Одеськ.нац.екон.ун-т, Нац. техн. ун-т України «КПІ», Київ.нац.торг.-екон.ун-т – Одеса – Київ : Астон, 2016. – 267 с.
29. Kuznetsova I. Fomatization of management technology as a constituent of the core organization capabilities / Inna Kuznetsova // Современное состояние научных исследований и технологий в промышленности. Научный журнал – 2017. - № 2. – С. 116-123
30. Kuznetsova, I., Baldzhy, M., Vidomenko, I., Karpenko, J., Balabash, O. Theoretical bases of monitoring in the process of management of sustainable development of the enterprise (2019) Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2019:

Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020, pp. 7674-7684.

31. Kuznetsova I., Karpenko Yu., Vidomenko I. Technology of operational management in the activities of port elevators / Kuznetsova I., Karpenko Yu., Vidomenko I. // Independent Journal of Management & Production. – 2020. – Vol 11, No 8. – P. 762-782